

९. विभक्तिमाला ।

धर्मो जयति नाधर्मः, सत्यं जयति नानृतम् ।
क्षमा जयति न क्रोधो, देवो जयति नासुरः ॥ प्रथमा ॥

वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनम् ।
देवकीपरमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥ द्वितीया ॥

काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।
व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ॥ तृतीया ॥

विद्या विवादाय धनं मदाय
खलस्य शक्तिः परपीडनाय ।
साधोस्तु सर्वं विपरीतमेतद्
ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय ॥ चतुर्थी ॥

तैलाद्रक्षेद् जलाद्रक्षेद् रक्षेत् शिथिलबन्धनात् ।
मूर्खहस्ते न दातव्यम् एवं वदति पुस्तकम् ॥ पञ्चमी ॥

नरस्याभरणं रूपं रूपस्याभरणं गुणः ।
गुणस्याभरणं ज्ञानं ज्ञानस्याभरणं क्षमा ॥ षष्ठी ॥

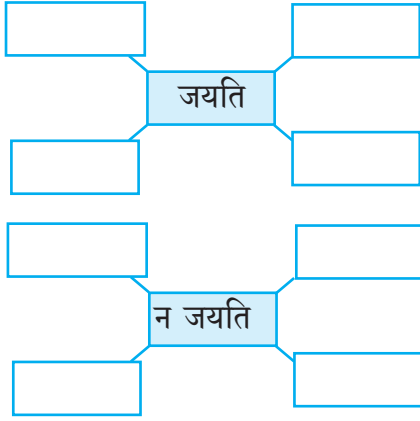
व्यसने मित्रपरीक्षा शूरपरीक्षा रणाङ्गणे भवति ।
विनये भृत्यपरीक्षा दानपरीक्षा च दुर्भिक्षे ॥ सप्तमी ॥

आदिदेव नमस्तुभ्यं प्रसीद मम भास्कर ।
दिवाकर नमस्तुभ्यं प्रभाकर नमोऽस्तु ते ॥ सम्बोधनम् ॥

रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे
रामेणाभिहता निशाचरचमू रामाय तस्मै नमः ।
रामान्नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहम्
रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर ॥

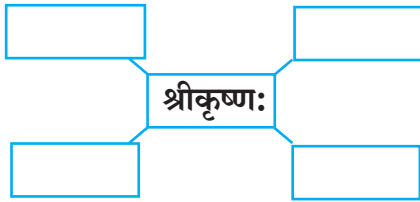
श्लोकः - १

१. प्रथमान्तपदानि लिखत ।
२. जालरेखाचित्रं पूर्यत ।

श्लोकः - २

१. द्वितीयान्तपदानि लिखत ।
२. सुभाषिते क्रियापदं किम् ?
३. जालरेखाचित्रं पूर्यत ।

श्लोकः - ३

१. तृतीयान्तपदानि लिखत ।
२. समानार्थकशब्दान् मेलयत ।

विनोदः	दुरभ्यासः
मूर्खः	शयनम्
निद्रा	मनोरञ्जनम्
व्यसनम्	मूढः

३. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।
  १. धीमतां कालः कथं गच्छति ?
  २. मूर्खाणां कालः कथं गच्छति ?

श्लोकः - ४

१. चतुर्थ्यन्तपदानि लिखत ।
२. स्तम्भपूरणं कुरुत ।

किम्	किमर्थम्	
	खलस्य	सज्जनस्य
विद्या		
धनम्		
शक्तिः		

३. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।
  १. साधोः विद्या किमर्थं भवति ?
  २. कस्य शक्तिः परपीडनाय भवति ?

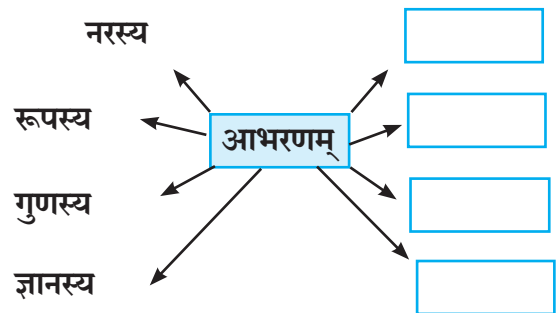
श्लोकः - ५

१. पञ्चम्यन्तपदानि लिखत ।
२. जालरेखाचित्रं पूर्यत ।

श्लोकः - ६

१. षष्ठ्यन्तपदानि लिखत ।
२. जालरेखाचित्रं पूर्यत ।

श्लोकः -७

- सप्तम्यन्तपदानि लिखत ।
- स्तम्भपूरणं कुरुत ।

परीक्षा	कस्य ?	कदा ?
	मित्रस्य	
	शूरस्य	
	भृत्यस्य	
	दानस्य	

श्लोकः -८

- सम्बोधनान्तपदानि लिखत ।
- 'सूर्य' इत्यस्य शब्दस्य कृते अमरपङ्क्तिं लिखत ।

श्लोकः -९

- 'राम' इति शब्दस्य का विभक्तिः वाक्ये प्रयुक्ता इति लिखत ।
  - राजमणिः रामः सदा विजयते ।
  - अहं रामं भजे ।
  - रामेण निशाचरचमूः अभिहता ।
  - तस्मै रामाय नमः ।
  - रामात् परतरं परायणं न अस्ति ।
  - अहं रामस्य दासः अस्मि ।
  - मे (मम) चित्तलयः सदा रामे भवतु ।
  - भो राम, (त्वं) माम् उद्धर ।

• अधोदत्तेषु श्लोकेषु उक्तां विभक्तिम् अधोरेखितां कुरुत ।

रविश्चन्द्रो घना वृक्षा नदी गावश्च सज्जनाः ।
एते परोपकाराय लोके देवेन निर्मिताः॥ (प्रथमा)
नमामि शारदां देवीं विद्यारम्भे सुमङ्गलाम् ।
नरस्तस्याः प्रसादेन पाण्डित्यं लभते सदा ॥(द्वितीया)
दरिद्रता धीरतया विराजते
कुभोजनं चोष्णतया विराजते।
कुरूपता शीलगुणेन राजते
कुवस्त्रता शुभ्रतया विराजते ॥ (तृतीया)
दानाय लक्ष्मीः सुकृताय विद्या
चिन्ता परेषां सुखवर्धनाय ।
परावबोधाय वचांसि यस्य
धन्यस्त्रिलोकीतिलकः स एव ॥ (चतुर्थी)

पादपानां भयं वातात् पद्मानां शिशिराद्भयम् ।
पर्वतानां भयं वज्रात् साधूनां दुर्जनात् भयम् ॥(पञ्चमी)
हस्तस्य भूषणं दानं सत्यं कण्ठस्य भूषणम् ।
श्रोत्रस्य भूषणं शास्त्रं भूषणैः किं प्रयोजनम् ॥(षष्ठी)
विदेशेषु धनं विद्या व्यसनेषु धनं मतिः ।
परलोके धनं धर्मः शीलं सर्वत्र वै धनम् ॥(सप्तमी)
वृक्षः फलान्वितो भाति वृक्षं धूनयते कपिः ।
वृक्षेण वार्यते तापः जलं वृक्षाय दीयते ॥
वृक्षात् पतन्ति पर्णानि वृक्षस्य प्रसरो महान्
वृक्षे खगा निकूजन्ति वृक्षे धन्योऽसि भूतले ॥

अस्ति (✓) वा नास्ति (×) इति लिखत ।

मम समीपे	वर्गे	गृहे	ग्रन्थालये
लेखनी	चित्रफलकम्	दूरदर्शनम्	संस्कृतकथापुस्तकम्
लेखनपुस्तिका	दिनदर्शिका	सङ्गणकः	सम्भाषणसन्देशः (संस्कृतमासिकम्)
शब्दधातुरूपावलिः	उत्पीठिका	कपाटिका	संस्कृतशब्दकोषः
शब्दकोषः	आसन्दः	शीतकपाटिका	सुधर्मा (संस्कृतदैनिकम्)
पाठ्यपुस्तकम्	सुधाखण्डः	दर्पणः	अमरकोषः
द्विचक्रिका	फलकमार्जनी	दण्डदीपः	संस्कृतिकोषः